

Odnos do tujih jezikov pri študentih poslovnih in ekonomskih ved

Igor Ivaškovič*

Ekonomska fakulteta, Kardeljeva ploščad 17, 1000, Slovenija

igor.ivaskovic@ef.uni-lj.si

Povzetek:

Raziskovalno vprašanje (RV): Kakšen odnos imajo študenti in diplomanti poslovnih in ekonomskih ved do učenja tujih jezikov? Ali obstajaj razlike med zaposlenimi in nezaposlenimi ter med študenti dodiplomskih in podiplomskih študijskih programov?

Namen: Namen prispevka je pomagati načrtovalcem izobraževalnih programov na področju ekonomskih in poslovnih ved z analizo odnosa študentov in diplomantov na tem strokovnem področju do učenja tujih jezikov.

Metoda: V teoretičnem pregledu je uporabljena deskriptivna oz. opisna metoda, podatki so bili zbrani s pomočjo spletnega orodja Ika, nato pa obdelani s programom SPSS, pri čemer je bila uporabljena deskriptivna statistična analiza, ki je omogočila prikaz distribucije anketirancev po posameznih razredih. Na koncu sta bili z namenom preverjanja odnosov med spremenljivkami uporabljeni še faktorska in korelacijska analiza.

Rezultati: Rezultati, pridobljeni na vzorcu 283 oseb, kažejo, da se proučevana populacija pogosto sooča s potrebo po znanju tujega jezika. Delovno aktivni, med njimi še posebej zaposleni na delovnih mestih, kjer je potrebna visokošolska izobrazba, bolj zaznavajo to potrebo. Ravno tako zaznavanje potrebe po znanju tujega jezika narašča s stopnjo študija, pri čemer le znanje angleščine ne zadošča vsem potrebam.

Organizacija: Študija prikazuje odnos do tujih jezikov po posameznih segmentih; populacijo razdeli na dodiplomske in podiplomske študente ter na diplomante brez statusa, nato preučuje odnos tudi glede na aktivnost na trgu dela, in sicer populacijo razdeli na neaktivne, zaposlene prek študentskih servisov in redno oz. samozaposlene.

Družba: Rezultati študije ponujajo uvid trenutno stanje v segmentu slovenske družbe, ki deluje na področju ekonomije in poslovanja, poudarja pomen učenja tujih jezikov na tem strokovnem področju in postavlja izhodišče za modifikacijo vloge jezikov v poslovnih in ekonomskih študijskih programih.

Originalnost: Ena obsežnejših raziskav o odnosu slovenskih študentov ekonomskih in poslovnih ved v do učenja tujih jezikov v zadnjem desetletju.

Omejitve/nadaljnje raziskovanje: Priporočljive so nadaljnje raziskave med študentsko populacijo skozi daljše časovno obdobje, v različnih okoljih in na različnih strokovnih področjih.

Ključne besede: ekonomija, poslovanje, tuji jeziki, študenti, odnosi.

1 Uvod

Trditev, da je znanje tujih jezikov na področju ekonomije in poslovanja postala nuja za vsakega, ki želi ohraniti konkurenčen položaj na trgu dela, je že postala stalnica v strokovni in znanstveni literaturi (Altbach in Knight, 2007, str. 290; Kohont, 2011, str. 116). Na drugi strani, v sklopu literature, ki obravnava problematiko izobraževanja, že od 60-ih let prejšnjega stoletja prevladuje teza, da je pri oblikovanju oblikovanje učnega procesa nujni element tudi analiza potreb po določenem znanju. V skladu s tem je izpostavljanje potrebnosti znanja tujih jezikov tudi v slovenskem kontekstu spodbudilo posamezne raziskovalce k nekoliko bolj detajlnim analizam konkretnih potreb, ki se pojavljajo pri tistih, ki naj bi jim znanje tujih jezikov najbolj koristilo. Posledično so nekatere študije bile narejene tako med delodajalci kot tudi pri študentski populaciji, ki ji je potencialno učenje tujega jezika namenjeno (Čepon, 2006, str. 155-161; Kilar, 2008, str. 52-65; Jarc in Zorko, 2013, str. 412-429; Ivašković, 2021a, str. 358-369). V slovenski strokovni literaturi se tako lahko najdejo tudi raziskave, ki so namenjene analizi potreb po znanju tujih jezikov na področju ekonomskih in poslovnih ved (Ivašković, 2021b, str. 30-62). Kljub temu še vedno lahko opazimo relativno malo raziskav, ki bi pomagale odkriti, kakšen vpliv imajo stopnja študija, vključenost posameznika v trg dela ter narava delovnega mesta in organizacije na obseg oz. jakost potreb po znanju tujih jezikov. Ravno tako primanjkuje analiz samega odnosa do učenja tujih jezikov pri slovenski populaciji nasploh.

Namen tega prispevka je pomagati načrtovalcem izobraževalnih programov na področju ekonomskih in poslovnih ved z analizo odnosa do učenja tujih jezikov pri študentih in diplomantih na tem strokovnem področju. Pri tem je bilo osnovno vodilo odgovoriti na vprašanje, kakšen odnos imajo študenti in diplomanti poslovnih in ekonomskih ved do učenja tujih jezikov nasploh, pri čemer so se analizirale razlike med zaposlenimi in nezaposlenimi ter med študenti dodiplomskih in podiplomskih študijskih programov. Le tako namreč lahko ugotovimo ne samo, ali obstaja želja po učenju tujih jezikov med populacijo, ki ji je izobraževanje namenjeno, temveč z analizo odmikov med študenti in tistimi, ki so študij zaključili ter so bolj vključeni v trg dela, lahko implicitno sklepamo tudi o skritih potrebah, ki se jih študentska populacija običajno ne zaveda vse do trenutka, preden tudi sama ne pride v stik s trgom dela.

2 Teoretična izhodišča

Proces učenja jezikov je odvisen od razmerij v stvarnem svetu. Kdo se bo komu prilagajal v kontekstu internacionalizacije, je odvisno od številnih predvsem izven-jezikovnih dejavnikov. V okviru različnih oblik poslovne dejavnosti lahko pričakujemo, da bo stopnja prilagajanja in posledična pripravljenost za učenje tujih jezikov sledila trenutnim in pričakovanim interesom posameznika. Z drugimi besedami lahko rečemo, da bo posameznik pripravljen povečevati vložek svojega časa in truda za učenje tujih jezikov do te mere, da bo ta vložek manjši ali enak pričakovanim kumulativnim koristim, ki jih bo imel od znanja tega jezika. V primeru dobrin, ki niso eksistencialne narave in pri katerih na trgu obstajajo razmere svobodne menjave, lahko

predvidimo, da se bo prilagajal tisti, ki ima interes na tujem trgu (ali od subjektov s tujega trga), obenem pa ima manjšo pogajalsko moč ali subjekt v razmerju, pri katerem je prilagajanje bolj enostavno (je hitrejše in povzroča manj stroškov). To dejstvo ne predstavlja nobene presenetljivo nove ugotovitve, zato tudi večina družboslovnih študijskih programov v EU že vključuje predmete s področja tujih strokovnih jezikov. Raziskave namreč potrjujejo tezo o učenju tujih jezikov kot viru konkurenčne prednosti (Akkuyunlu et al., 2009, str. 15). Pri tem je strokovni jezik včasih težko ločiti od splošnega tujega jezika, saj v svetu ekonomije in poslovanja komunikacijo ter dogovore izvajajo ljudje, ki so del družbe, v kateri prevladuje splošni jezik, pri čemer je v kritičnih točkah uspešnost posla pogosto odvisna od obvladovanja posebne poslovne (in pravne) terminologije. Rabo določnih besed in fraz sicer lahko vnaprej predvidimo v standardiziranih oblikah komunikacije predvsem v pisni obliki, medtem ko ustnega dela oz. govora skoraj zagotovo ne bomo mogli v celoti predvideti. Posledično je učenje splošnega tujega jezika še kako dobrodošlo, obvladovanje osnovnih ravni znanja pa nujno potrebno za nadaljnje specializirano učenje, pri katerem je poudarek na posebnem besedišču, kot je to v pravnem in ekonomsko-poslovnem jeziku. V skladu s tem je tudi pri analizi potreb učenja med populacijo na področju ekonomije in poslovanja smiselno analizirati odnos do splošnega jezika.

Poučevanje tujih jezikov je še posebej pomembno v slovenskem (visoko)šolskem sistemu. Slovenija je namreč majhna država glede na število prebivalstva, zato je razumno pričakovati, da se bo večji delež le-tega v svojem življenju srečeval s potrebami po znanju tujih jezikov. Poleg tega Slovenija leži na stičišču slovanskega z romanskim in germanskim svetom, kar predstavlja potencial za širši spekter tuje-jezikovnih potreb predvsem na gospodarskem področju. Posledično je kljub dejstvu, da je angleščina prevzela vlogo *lingua franca* v svetovnih gospodarskih in širših družbenih tokovih, mogoče predvidevati, da bo na slovenskem področju potrebno znanje tudi drugih tujih jezikov (Ivašković, 2021b, str. 4). Pri tem je ob jeziku pravne stroke še posebej pomembno poznavanje tujih strokovnih jezikov na ekonomsko-poslovnem področju, kar potrjujejo številne raziskave tako na ravni celotne Evropske unije, še posebej pa to velja za Slovenijo (npr. Jarc in Zorko, 2013; Kilar, 2008; Čepon, 2006).

Prvi korak vsakega načrtovalca učnega programa je analiza potreb pri skupinah, ki jim je izobraževanje namenjeno. Pri tem seveda ne gre zanemariti pomembnosti ostalih deležnikov tega procesa, predvsem učiteljev, visokošolskih organizacij in potencialnih delodajalcev (Jurković, 2003, str. 345-350), a v skladu z mnenjem, ki v literaturi prevladuje od 70-ih let 20. stoletja, je ključni del analiz potreb ravno analiza odnosa do predmetnega učenja pri populaciji, ki ji je učenje namenjeno. Pri sodobnih teorijah poučevanja tujega jezika namreč prevladuje postavljanje študentskih potreb v ospredje. Bolj kot kjerkoli drugje naj bi se ravno pri tem učenju bilo potrebno prilagoditi potrebam učenca, sam proces pa je zaželeno čim bolj personalizirati (Hutchinson in Waters, 1987, str. 21; Jarc in Zorko, 2013, str. 413).

Odnos do učenja tujih jezikov vedno sooblikuje več dejavnikov. Eden bolj pomembnih je zagotovo vključenost posameznika v situacije, ki prinašajo potencial rabe tujih jezikov, kar povečuje potrebo po njihovem znanju. V tem kontekstu je izrednega pomena posameznikovo

delovno okolje, oz. z vidika tistih, ki so še v procesu izobraževanja, njihovo predvideno delovno okolje oz. delovno mesto. Ravno tako naj bi na odnos do učenja nasplo, torej tudi tujih jezikov, vplivalo število in vrsta izkušenj, ki jih je posameznik uspel pridobiti sam v svojem življenju. S tega zornega kota so vsekakor zaželeni raziskave, ki bodo pomagale odkriti, ali in kako se razlikuje odnos do učenja tujih jezikov pri populaciji, ki deluje oz. bo delovala na področju ekonomskih in poslovnih ved, glede na različne stopnja študija ter različno stopnjo vključenosti v trg dela.

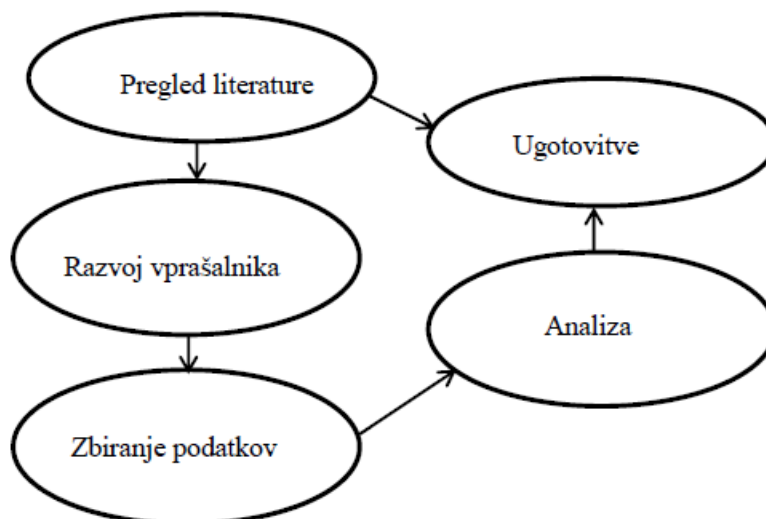
3 Metoda

Podatke smo s pomočjo spletnega orodja Ika zbirali v dveh študijskih letih, v 2020/21 in v 2021/22, in sicer v sklopu predmetov, ki so bili skupni za vse študente v vsakem letniku dodiplomskih študija, po enem skupnem predmetu v vsakem letniku magistrskih študijskih programov in na doktorskem študiju Ekonomske fakultete v Ljubljani. Ker je bilo število anketiranih doktorskih študentov izredno nizko ($n = 4$), smo za analizo oblikovali enotno skupino podiplomskih študentov. Diplomanti ekonomskih in poslovnih ved so bili o anketi obveščeni prek združenj študentov. Končno število popolnih anket, ki smo jih prejeli, je bilo 283. Med temi je bilo 64,1 % dodiplomskih in 25,8 % podiplomskih študentov, 10,2 % anketirancev pa ni imelo študentskega statusa. Z vidika aktivnosti na trgu dela je bilo 44,9 % anketirancev v trenutku izpolnjevanja ankete neaktivnih, 35 % jih je opravljalo študentsko delo, 20,1 % pa jih je bilo redno zaposlenih. Dodiplomski študenti so bili v večini še neaktivni na trgu dela (59,1 %), med podiplomskimi so imeli relativno večino zaposleni prek študentskega servisa (43,9 %), med anketiranci brez statusa pa je bila velika večina redno zaposlenih (96,2 %) (tabela 1).

Tabela 1. Vzorec (N = 283)

Vprašanci (v %)	Dodiplomski (64,1)	Podiplomski (25,8)	Brez statusa (10,2)
Neaktivni (44,9)	59,1	25,8	3,8
Študentsko delo (35,0)	37,2	43,9	0,0
Redno zaposleni (20,1)	3,7	30,3	96,2

Prvi del vprašalnika je anketirance spraševal, v kolikšni meri se strinjajo z 10 trditvami, ki so se nanašale na izražanje splošnega nagnjenja k učenju tujih jezikov. Vprašanci so strinjanje s posamezno trditvijo izražali na petstopenjski Likertovi lestvici. Pri tem je vrednost 1 pomenila, da se anketiranec sploh ne strinja s trditvijo, ocena 5 pa da se z njo popolnoma strinja. Po analizi povprečnih rezultatov smo preučevali razlike med anketiranci glede na študentski status z analizo variance (ANOVA), na kar je bila izvedena še faktorska analiza zbranih odgovorov. V nadaljevanju smo samo v segmentu delovno aktivnih anketirancev na petstopenjski Likertovi lestvici preverjali, v kolikšni meri se strinjajo s sledečo trditvijo: »Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika pri delu (v okviru zaposlitve ali dela preko študentske napotnice), pri čemer smo zopet analizirali razlike glede na stopnjo vključenosti v trg dela in glede na položaj delovnega mesta. Na koncu smo s pomočjo korelacijske analize preverjali povezanost odnosa do učenja tujih jezikov in zaznavanja potrebe po tujih jezikih na delovnem mestu. Celoten načrt raziskave prikazuje Slika 1.

Slika 1. Načrt raziskave

4 Rezultati in razprava

Tabela 2 prikazuje, da povprečni anketiranec učenje tujega jezika vidi kot zelo pomemben del visokošolskega izobraževanja ter si želi znati več tujih jezikov. Jasno je prisotna tudi potreba po znanju tujega jezika, izraža pa se tudi želja po spoznavanju kulture okolja tujega jezika. Zanimivo je, anketiranci v povprečju menijo, da bi se tujih jezikov v visokošolskem okolju morali učiti ne le študenti, temveč tudi visokošolski učitelji.

Tabela 2. Potreba in odnos do učenja tujih jezikov glede na študentski status

	Trditev	Povprečje	Dodiplomski	Podiplomski	Brez statusa
1	Menim, da je učenje tujega jezika pomemben del visokošolskega izobraževanja.	4,50	4,52	4,36	4,69
2	Jeziki, ki jih govorim, povsem zadoščajo za vse, kar počnem in bi želel početi v življenju.	3,02	3,05	2,98	3,18
3	Za učenje tujih jezikov ne najdem časa.	2,96	2,83	3,18	3,19
4	Učenje tujih jezikov je izredno zahtevno.	3,19	3,18	3,28	3,04
5	Od tujih jezikov mi povsem zadošča znanje angleščine.	2,33	2,32	2,39	2,19
6	Želel bi znati več tujih jezikov.	4,52	4,47	4,58	4,69
7	Visokošolski učitelji in sodelavci bi se morali učiti tujih jezikov.	3,95	3,87	3,98	4,35
8	Študentje podiplomskih programov bi se morali učiti tujih jezikov.	4,00	3,93	4,06	4,27
9	Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika.	4,04	3,99	4,08	4,23
10	Pri učenju jezika se je potrebno učiti tudi kulture okolja, v katerem se ta jezik govori.	4,04	4,02	4,05	4,15

Statistično značilne razlike smo odkrili le pri 3. in 7. trditvi, in sicer podiplomski študenti statistično značilno nekoliko bolj od dodiplomskih menijo, da za učenje tujih jezikov ne najdejo dovolj časa (ANOVA posthoc LSD: MD = 0,354, p = 0,038). Istočasno se tisti anketiranci, ki trenutno nimajo statusa študenta, statistično značilno razlikujejo od študentov na dodiplomskem študiju in so nekoliko bolj prepričani, da bi se tujih jezikov morali učiti tudi visokošolski učitelji (ANOVA posthoc LSD: MD = 0,474, p = 0,017).

V kolikor primerjamo rezultate odgovorov na iste trditve (tabela 3), a glede na status zaposlenosti, oziroma glede na vključenost v trg dela, ravno tako lahko opazimo statistično značilne razlike le v primeru dveh trditvev, in sicer pri 7. in 9. Redno zaposleni nekoliko bolj od trenutno neaktivnih na trgu dela menijo, da bi se visokošolski učitelji morali učiti tujih jezikov (ANOVA posthoc LSD: MD = 0,363, p = 0,021). Ravno tako se zaposleni tudi nekoliko pogosteje soočajo s potrebo po znanju tujega jezika od neaktivnih (ANOVA posthoc LSD: MD = 0,377, p = 0,028).

Tabela 3. Potreba in odnos do učenja tujih jezikov glede na vključenost v trg dela

	Trditvev	Redno zaposleni	Študentsko delo	Neaktivni
1	Menim, da je učenje tujega jezika pomemben del visokošolskega izobraževanja.	4,47	4,56	4,43
2	Jeziki, ki jih govorim, povsem zadoščajo za vse, kar počnem in bi želel početi v življenju.	3,08	2,89	3,11
3	Za učenje tujih jezikov ne najdem časa.	3,17	2,89	2,90
4	Učenje tujih jezikov je izredno zahtevno.	3,06	3,23	3,22
5	Od tujih jezikov mi povsem zadošča znanje angleščine.	2,36	2,38	2,28
6	Želel bi znati več tujih jezikov.	4,45	4,57	4,48
7	Visokošolski učitelji in sodelavci bi se morali učiti tujih jezikov.	4,19	3,96	3,83
8	Študentje podiplomskih programov bi se morali učiti tujih jezikov.	4,12	4,00	3,92
9	Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika.	4,26	4,10	3,89
10	Pri učenju jezika se je potrebno učiti tudi kulture okolja, v katerem se ta jezik govori.	4,00	4,08	4,03

V nadaljevanju smo izvedli faktorsko analizo zbranih odgovorov pri predmetnih 10 trditvah. Faktorizacija je ponudila zanimive ugotovitve, in sicer se je nabor podatkov izkazal kot faktorabilen že v prvi iteraciji. Faktorska analiza je bila statistično značilna (Barlettov test: $\chi^2(45) = 665,39$; p = 0,000), Kaiser-Meyer-Olkinova mera primernosti vzorca pa je bila večja od 0,6 (KMO = 0,76). Ravno tako so vse spremenljivke imele zadostno vrednost MSA, in sicer nad mejo 0,5. Opazimo lahko, da se v prvi faktor večinoma vežejo trditve, ki izražajo željo in potrebo po učenju tujih jezikov, drugi faktor vključuje omejitve, medtem ko se tretji faktor nanaša na zadovoljstvo z obstoječim znanjem. Merjene postavke bi torej lahko reducirali na tri spremenljivke, in sicer na splošno potrebo oz. naklonjenost k učenju, na zadovoljstvo z lastnim znanjem (ki zmanjšuje občutek potrebnosti učenja) in na zaznane ovire za učenje. V našem primeru sta to pomanjkanje časa in zahtevnost učenja, za katerim stoji nenaklonjenost ali strah pred prevelikim naporom in potencialnim neuspehom pri učenju jezika (tabela 4).

Indikativno je, da nobena izmed opazovanih skupin glede na status študenta (dodiplomski študenti, podiplomski študenti in osebe brez študentskega statusa), ravno tako kot nobena izmed treh skupin glede na aktivnost na trgu dela (zaposleni, osebe, ki opravljajo študentsko delo in neaktivni na trgu dela), ne kaže statistično značilnega odstopanja od ostalih glede povprečnih vrednosti odgovorov za kateregakoli izmed treh ugotovljenih faktorjev. Sklenemo lahko torej, da so ugotovljeni povprečni rezultati relativno stabilni ne glede na status študenta ali status zaposlitve.

Tabela 4. Faktorska analiza

	Trditev	Naklonjenost učanju	Omejitve za učenje	Zadovoljstvo s predznanjem
1	Menim, da je učenje tujega jezika pomemben del visokošolskega izobraževanja.	0,68		
2	Jeziki, ki jih govorim, povsem zadoščajo za vse, kar počnem in bi želel početi v življenju.	-0,44		0,71
3	Za učenje tujih jezikov ne najdem časa.		0,75	
4	Učenje tujih jezikov je izredno zahtevno.		0,78	
5	Od tujih jezikov mi povsem zadošča znanje angleščine.	-0,60		0,46
6	Želel bi znati več tujih jezikov.	0,68		
7	Visokošolski učitelji in sodelavci bi se morali učiti tujih jezikov.	0,70		
8	Študentje podiplomskih programov bi se morali učiti tujih jezikov.	0,80		
9	Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika.	0,64		
10	Pri učenju jezika se je potrebno učiti tudi kulture okolja, v katerem se ta jezik govori.	0,45		

Opomba: Faktorji pojasnjujejo 59,58 % variance.

V tabeli 5 lahko opazimo, da je delež anketirancev, ki se s trditvijo o potrebnosti znanja tujih jezikov pri delu povsem strinjajo, večji pri podiplomskih kot pri dodiplomskih študentih, še večji je pri tistih, ki so študij že zaključili in so brez statusa. Enako velja tudi, v kolikor seštejemo odstotke tistih, ki so na predmetno trditev odgovorili z »večinoma se strinjam«, in tistih, ki so označili »povsem se strinjam«. Največji delež je pri anketirancih brez statusa, sledijo podiplomski in na koncu dodiplomski študentje. V kolikor primerjamo zaposlene prek študentske napotnice in ostale zaposlene, ne opazimo pomembnejših razlik. Skupno se torej nekaj manj kot ena tretjina (31,1 %) delovno aktivnih anketirancev povsem strinja s trditvijo, dobri dve tretjini (68,4 %) se bodisi večinoma ali povsem strinja, le 4,2 % pa se jih sploh ne strinja na navedeno trditvijo. Sklepamo torej lahko, da se na delovnih mestih na področju ekonomije in poslovanja delovno aktivni študenti in diplomanti relativno pogosto srečujejo s potrebo po znanju tujih jezikov. Zaposleni na delovnih mestih, kjer je potrebna visokošolska izobrazba, nekoliko bolj zaznavajo obravnavano potrebo. Pomembnih razlik med zaposlenimi na različnih ravneh v organizacijski hierarhiji nismo zaznali.

Tabela 5. Potreba po znanju tujega jezika pri delu (v %) (N= 226)

Trditev: »Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika pri delu (v okviru zaposlitve ali dela preko študentske napotnice).«	Sploh se ne strinjam	Večinoma se ne strinjam	Ne morem se odločiti	Večinoma se strinjam	Popolnoma se strinjam
Dodiplomski	4,5	17,4	12,9	40,9	24,2
Podiplomski	0,0	22,2	5,6	33,3	38,9
Brez statusa	11,5	11,5	0,0	26,9	50,0
Zaposleni prek študentske napotnice	2,3	15,1	10,5	37,2	34,9
Redno zaposleni	6,1	16,3	4,1	34,7	38,8
DM za VŠ izobrazbo	5,0	10,0	3,3	45,0	36,7
DM brez VŠ izobrazbe	4,6	20,0	12,3	33,8	29,2
Vodstveni položaj	25,0	25,0	25,0	25,0	0,0
Položaj srednjega managementa	0,0	20,0	5,0	40,0	35,0
Operativna/izvedbena raven	5,2	14,6	8,3	39,6	32,3
Skupaj	4,2	17,9	9,4	37,3	31,1

Opomba: Odstotki so prikazani glede na vrstico; * - aktivni na trgu dela s podpisano pogodbo o zaposlitvi (vključno samozaposleni) ne glede na časovno (ne)določenost pogodbe; DM – delovno mesto; VŠ – visokošolska.

V nadaljevanju je s pomočjo korelacijske analize preučevana povezanost soočanja s potrebo po znanju tujega jezika pri delu z odnosom do učenja tujih jezikov. Rezultate korelacijske analize prikazuje tabela 6. Pričakovano zaznavanje potrebe po znanju tujega jezika pri delu najmočneje pozitivno korelira s splošno zaznavo soočanja s potrebo po znanju tujih jezikov. Nekoliko šibkeje, a še vedno statistično značilno na ravni $p < 0,01$, omenjeno soočanje s potrebo pri delu pozitivno korelira tudi z mnenji: 1) da bi se tudi študenti podiplomskih programov morali učiti tujih jezikov, 2) da bi se pri tem vsi morali učiti tudi kulture okolja tujega jezika ter 3) z izraženo željo po znanju več tujih jezikov. Na ravni $p < 0,05$ soočanje s potrebo po znanju tujih jezikov pri delu pozitivno korelira tudi stališče, da je učenje tujega jezika pomemben del visokošolskega izobraževanja, obenem pa na tej ravni statistične značilnosti negativno korelira z mnenjem, da je znanje angleščine povsem zadostno na področju tujih jezikov. Slovenski študenti in diplomanti na področju ekonomije in poslovanja se torej pri delu očitno soočajo tudi z drugimi tujimi jeziki. Tudi pri analizi s tremi faktorji, ki smo jih pridobili na podlagi prej izvedene faktorjske analize (tabela 7), vidimo, da soočanje s potrebo po znanju tujega jezika pri delu statistično značilno pozitivno korelira s faktorjem naklonjenosti učenju, ne pa tudi s percepcijami omejitev za učenje in z izraženim zadovoljstvom z lastnim znanjem tujih jezikov.

Tabela 6. Korelacija med odnosom do učenja in soočanja s potrebo po znanju tujega jezika pri delu I

Trditev	Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika pri delu (v okviru zaposlitve ali dela preko študentske napotnice).
1 Menim, da je učenje tujega jezika pomemben del visokošolskega izobraževanja.	0,12*
2 Jeziki, ki jih govorim, povsem zadoščajo za vse, kar počnem in bi želel početi v življenju.	-0,09
3 Za učenje tujih jezikov ne najdem časa.	0,03
4 Učenje tujih jezikov je izredno zahtevno.	-0,09
5 Od tujih jezikov mi povsem zadošča znanje angleščine.	-0,13*
6 Želel bi znati več tujih jezikov.	0,16**
7 Visokošolski učitelji in sodelavci bi se morali učiti tujih jezikov.	0,12
8 Študentje podiplomskih programov bi se morali učiti tujih jezikov.	0,27**
9 Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika.	0,41**
10 Pri učenju jezika se je potrebno učiti tudi kulture okolja, v katerem se ta jezik govori.	0,19**

Opomba: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

Tabela 7. Korelacija med odnosom do učenja in soočanja s potrebo po znanju tujega jezika pri delu II

Trditev	Potreba po učenju	Omejitve za učenje	Zadovoljstvo s predznanjem
Pogosto se soočam s potrebo po znanju tujega jezika pri delu (v okviru zaposlitve ali dela preko študentske napotnice).	0,29**	0,03	0,03

Opomba: * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$

Na koncu lahko ugotovimo, da generalno gledano preučevana populacija na področju ekonomije in poslovanja meni, da je učenje tujih jezikov ne le dobro, temveč tudi potrebno. Zanimivo je, da pri obravnavanih segmentih populacije ni opaziti večjih razlik, ki bi nasprotovale generalnemu sklepu. Nobena izmed opazovanih skupin glede na status študenta (dodiplomski študenti, podiplomski študenti in osebe brez študentskega statusa), ravno tako kot nobena izmed treh skupin glede na aktivnost na trgu dela (zaposleni, osebe, ki opravljajo študentsko delo, in neaktivni na trgu dela) namreč ne kaže statistično značilnega odstopanja od ostalih pri povprečnih vrednosti odgovorov za katerega izmed treh ugotovljenih faktorjev odnosa do učenja tujega jezika. Sklenemo lahko torej, da so ugotovljeni povprečni rezultati relativno stabilni ne glede na status študenta ali status zaposlitve. Kljub temu podiplomski študenti statistično značilno nekoliko bolj od dodiplomskih menijo, da za učenje tujih jezikov ne najdejo dovolj časa, kar sovпада z njihovo višjo stopnjo vpetosti v trg dela. Istočasno se tisti anketiranci, ki trenutno nimajo statusa študenta, statistično značilno razlikujejo od študentov na dodiplomskem študiju in so nekoliko bolj prepričani, da bi se tujih jezikov morali učiti tudi visokošolski učitelji. Glede na to, da je ta segment preučevane populacije najbolj vpet v trg dela in je svoj študij že zaključil, je to mnenje vsekakor indikativno ter nudi izhodišče za razmislek pristojnih organov, predvsem vodstev izobraževalnih inštitucij na področju ekonomskih in poslovnih ved. V prid temu sklepu gre tudi rezultat, ki potrjuje, da redno zaposleni nekoliko bolj od trenutno neaktivnih na trgu dela menijo, da bi se visokošolski učitelji morali učiti tujih

jezikov. Ravno tako se zaposleni tudi nekoliko pogosteje soočajo s potrebo po znanju tujega jezika od neaktivnih, kar nakazuje na to, da vpetost na trgu dela vendarle povečuje potrebo po učenju. Vključevanje v trg dela torej po eni strani pripomore k osvetlitvi potrebe, istočasno pa prek manj časa za učenje deluje zaviralno na samo možnost učenja. Posledično je toliko bolj pomembno uvrščati vsebine v tujih jezikih v prvih stopnjah študija ekonomskih in poslovnih ved, ko imajo študentje načeloma več časa za učenje. Pri tem je še posebej pomembno poudariti, da v študijske programe ne gre uvrščati le angleščine kot tujega jezika, saj trenutne potrebe izražajo predvsem tisti, ki niso mnenja, da na področju tujih jezikov znanje angleščine povsem zadošča.

5 Zaključek

Rezultati te študije, ki je bila izvedena na vzorcu 283 študentov in diplomantov poslovnih in ekonomskih ved, kažejo, da se proučevana populacija pogosto sooča s potrebo po znanju tujega jezika. Delovno aktivni, med njimi še posebej zaposleni na delovnih mestih, kjer je potrebna visokošolska izobrazba, bolj zaznavajo to potrebo. Ravno tako zaznavanje potrebe po znanju tujega jezika narašča s stopnjo študija, pri čemer le znanje angleščine ne zadošča vsem potrebam.

Te ugotovitve lahko pomagajo načrtovalcem izobraževalnih programov na področju ekonomskih in poslovnih ved, in sicer predvsem pri anticipaciji odnosa do učenja in posledični prilagoditvi motivacijskih dejavnikov različnim skupinam na tem strokovnem področju. Obenem so rezultati študije uporabni kot izhodiščna oz. primerjalna točka za prihodnje raziskave odnosa do tujih jezikov na področju ekonomskih in poslovnih ved, kar bo omogočilo ocenjevanje trendov v Sloveniji pri izbrani populaciji. Ravno tako lahko izsledki služijo tudi za primerjavo odnosa do učenja tujih jezikov pri populaciji v tej študiji in pri vrstnikih na drugih strokovnih področjih.

Rezultati študije ponujajo uvid trenutno stanje v segmentu slovenske družbe, ki deluje na področju ekonomije in poslovanja, poudarja pomen učenja tujih jezikov na tem strokovnem področju in postavlja izhodišče za modifikacijo vloge jezikov v poslovnih in ekonomskih študijskih programih.

Z ozirom na raziskovalni potencial, ki ga imajo omenjene longitudinalne in komparativne študije, priporočamo nadaljnje raziskave med študentsko populacijo skozi daljše časovno obdobje, v različnih okoljih in na različnih strokovnih področjih.

Reference

1. Altbach, Philip G. in Knight, Jane (2007). The Internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), str. 290–305.
2. Akkuyunlu, Arzu, Kovačič, Helena, Svetlik, Ivan in Pavlin, Samo (ur.) (2009). *Development of competencies in the world of work and education: report on the qualitative analysis of higher education institutions and employers in five countries*. HEGESCO: University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences.
3. Čepon, Slavica (2006). English language globalism = Globalnost engleskog jezika. V: Jagoda Granić (ur.), *Jezik i mediji* (str. 155–164). Zagreb, Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
4. Hutchinson, Tom in Waters, Alan (1987). *English for Specific Purposes: A Learning- Centred Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Ivašković, Igor (2021a). Položaj slovanskih jezikov na slovenskem poslovno-ekonomskem področju. *Slavistična revija: časopis za jezikoslovje in literarne vede*, 69(3), str. 355–372.
6. Ivašković, Igor (2021b). *Hrvaški jezik za poslovne in ekonomske vede: analiza potreb in predlogi za pripravo izobraževalnega programa: analiza potreb in predlogi za pripravo izobraževalnega programa*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
7. Jarc, Mojca in Zorko, Vida (2013). Razvoj potrebe po učenju tujih strokovnih jezikov in vloga učitelja pri oblikovanju tujejezikovno kompetentnega diplomanta. *Teorija in praksa*, 50(2), str. 412–442.
8. Jurković, Violeta (2003). Needs analysis in ESP. V: Diana Stolac, Nada Ivanetić in Boris Pritchard (ur.), *Psiholingvistika i kognitivna znanost u hrvatskoj primijenjenoj lingvistici: zbornik radova: sa savjetovanja održanog 18. i 19. svibnja 2001. u Opatiji* (str. 345–357). Zagreb, Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
9. Kilar, Vita (2008). Der geschäftsbrief: ein versuch der analyse auf der basis der sprechakttheorie und der konversationsmaximen. V: Vahidin Preljević in Vedad Smailagić (ur.), *Transformationsräume: Aspekte des Wandels in deutscher Sprache, Literatur und Kultur* (str. 52–65). Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
10. Kohont, Andrej (2011). *Vloge in kompetence menedžerjev človeških virov v kontekstu internacionalizacije*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Igor Ivašković je diplomiral na področju ekonomije, prava, zgodovine, južnoslovanskih jezikov in književnosti ter pedagogike in andragogike, doktoriral je iz prava, poslovnih ved in politologije ter je trenutno zaposlen na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Bibliografija na strani: https://bib.cobiss.net/bibliographies/si/webBiblio/bib201_20220210_114214_34866.html

Abstract:
Attitude Towards Foreign Languages among Students of Business and Economics

Research Question (RQ): What is the attitude of students and graduates of business and economics towards learning foreign languages? Are there differences between employed and unemployed and between undergraduate and postgraduate students?

Purpose: The purpose of this paper is to help planners of educational programs in the field of economics and business by analysing the attitude of students and graduates in this professional field towards learning foreign languages.

Method: Descriptive method was used in the theoretical part, data were collected using the online tool Ika, and then processed with the SPSS program, using descriptive statistical analysis, which allowed showing the distribution of respondents. Finally, factor and correlation analyses were used in order to test the relations between variables.

Results: The results obtained on a sample of 283 respondents show that the studied population often faces the need for knowledge of foreign languages. Employees, especially those in jobs where higher education is needed, are more aware of this need. Likewise, the perception of the need for foreign language skills increases with the level of study, and knowledge of English alone does not meet all the needs.

Organization: The study presents the attitude towards foreign languages by segments; it divides the population into undergraduate and postgraduate students and graduates without status, then examines the relationship according to activity in the labour market (divides the population into inactive, employed through student services and regularly or self-employed).

Society: The results of the study offer an insight into the current situation in the segment of Slovenian society which operates in the field of economics and business; emphasizes the importance of learning foreign languages in this professional field and sets the starting point for modifying the role of languages in business and economic study programs.

Originality: One of the first comprehensive studies on the attitude of Slovenian students of economics and business towards learning foreign languages in the last decade.

Limitations / further research: Further research is recommended among the student population over a longer period of time, in different environments and in different professional fields.

Keywords: foreign languages, economics, business, Slovenia, higher education.

Copyright (c) Igor0 IVAŠKOVIĆ

Creative Commons License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.